

BRANITELJ OKRIVLJENIKA MOLII SUD DA GA SE OBAVIJESTI O ODRŽAVANJU
DRUGOSTUPANJSKE SJEDNICE ŽALBENOG VIJEĆA

OPĆINSKI SUD U POŽEGI
P O Ž E G A
Na broj: Kzd-7/2024

Okrivljenik: MIRKO TUTIĆ, OIB: 07812375188, sin Ive i Pave r. Kuraja, rođen 10. veljače 1983. u Ljubljani, s prebivalištem u Požegi, Tekić 69, državljanin RH, stolar, zaposlen u obrtu Vala, s neto plaćom oko 800 eura, neoženjen, bez djece, sa završenom Obrtničkom školom, bez imovine, bez čina, neodlikovan, neosuđivan, drugi postupak se ne vodi, zastupan po branitelju Ivanu Boškoviću, odvjetniku u Požegi

Zbog: k. d. iz čl. 158. st. 2. Kaznenog zakona

ŽALBA

protiv presude Općinskog suda u Požegi posl. broj Kzd-7/2024-70 od 19. ožujka 2026. te procesnih rješenja o odbijanju dokaznih prijedloga obrane donesenih na raspravi 17. prosinca 2025. (Kzd-7/2024-51) i na raspravi 18. ožujka 2026. (Kzd-7/2024-64)

I. SADRŽAJ POBIJANE PRESUDE TE OPSEG I RAZLOZI POBIJANJA

Točkom I. presude Općinskog suda u Požegi posl. broj Kzd-7/2024-70 od 19. ožujka 2026, okrivljenik Mirko Tutić, s gore označenim podacima, proglašen je krivim što je:

1.) točno neutvrđenih dana u razdoblju od mjeseca srpnja 2015. do početka 2016., u Požegi, u stanu svojih prijatelja Ivane Đevlan Vala i Tomislava Vala u ulici Matice Hrvatske 12, dok su ukućani boravili u dnevnom boravku stana, u cilju zadovoljenja svog spolnog nagona, znajući da je Tea Banić, rođena 2005. godine dijete i da nema navršenih petnaest godina, pod izlikom da joj ide pomoći u učenju, najmanje deset puta ulazio u njezinu sobu te dok je sjedila na krevetu rukama ju dirao po spolovilu i grudima, zavlacio ruku u njene gaćice i dirao ju po spolovilu, a kada se ona od njega odmicala govoreći mu da ju pusti, držao ju za nogu i ruku, sve dok se nije uspjela odmaknuti od njega,

d a k l e, nad djetetom mlađim od petnaest godina izvršio bludnu radnju,

2.) točno neutvrđenog dana u razdoblju od početka 2016. do sredine 2017., tijekom dopodneva, u Požegi, u Ulici Matice Hrvatske 12, u stanu svojih prijatelja Ivane Đevlan Vala i Tomislava Vale, kada je njegova djevojka Ana Kostić odvezla Ivanu Đevlan Vala s djetetom Melani na pregled u bolnicu, ostao čuvati ostalo troje djece Ivane Đevlan Vala te iskoristivši navedeni prijateljski odnos i time stečeno povjerenje znajući da je Kristina Vala, rođena 29. siječnja 2011. dijete i da nema navršenih petnaest godina, sjeo kraj nje skinuo hlače do koljena i raširio noge te, u cilju zadovoljenja svog spolnog nagona, uhvatio ju za ruku i stavio ju na svoje spolovilo te tražio da ga dira po njemu, a kako je ona to odbila, udario ju po ruci, nakon čega ga je Kristina Vala uhvatila za spolovilo i dirala po njemu, pa kada je otišla u drugu sobu, došao za njom te ju dirao po spolovilu i nogama, a potom joj zavukao ruku u tajice i stisnuo njeno spolovilo zbog čega je ona počela plakati, a on joj rekao da bude dobra i da mora biti jako tiha,

d a k l e, nad djetetom mlađim od petnaest godina izvršio bludnu radnju,

pa da je time počinio pod točkom 1. i 2. počinio kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, spolne zlouporabe djeteta mlađeg od petnaest godina, označena i kažnjiva u članku 158. stavak 2. KZ/11, sve uz primjenu članka 51. KZ/11,

pa je okrivljenom Mirku Tutiću na temelju članka 158. stavak 2. KZ/11 za kazneno djelo počinjeno na štetu djeteta Tee Banić utvrđena kazna zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 4 (četiri) mjeseca te na temelju članka 158. stavak 2. KZ/11 za kazneno djelo počinjeno na štetu djeteta Kristine Vala utvrđena kazna zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 4 (četiri) mjeseca, pa je na temelju članka 51. KZ/11 okrivljeni Mirko Tutić osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora od 2 (dvije) godine i 2 (dva) mjeseca.

Pod točkom II. pobijane presude, a na temelju članka 54. KZ/11, okrivljeniku Mirku Tutiću u vrijeme izrečene kazne zatvora uračunato je vrijeme provedeno u uhićenju od 23. ožujka 2021. do 24. ožujka 2021.

Pod točkom III. presude, a na temelju članka 148. stavka 1. u svezi s člankom 145. stavak 2. i 3. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19, 130/20, 80/22, 36/24, 72/25 i 13/26 - dalje u tekstu: ZKP/08) okrivljeniku je naloženo naknaditi sve troškove kaznenog postupka, a troškovi se odnose na trošak svjedoka u iznosu od 126,67 eur (sto dvadeset šest eura i šezdeset sedam centi), trošak provođenja kombiniranog psihijatrijskog i psihologijskog vještačenja iznos od 2.680,76 eura (dvije tisuće šesto osamdeset eura i sedamdeset šest centi), trošak punomoćnika mlt. oštećenika, o čemu će sud donijeti posebna rješenja, te paušalni trošak u iznosu od 200,00 eura (dvije stotine eura) u korist Državnog proračuna RH.

Protiv označene presude u cijelosti te protiv procesnih rješenja o odbijanju dokaznog prijedloga za provođenjem novog psihijatrijsko-psihološkog vještačenja (Kzd-7/2024-51 od 17. prosinca 2025.) te rješenja o odbijanju prijedloga obrane za provođenjem dopune psihijatrijsko-psihološkog vještačenja (Kzd-7/2024-64 od 18. ožujka 2026.) okrivljenik po branitelju podnosi žalbu zbog:

- počinjenih bitnih povreda postupka opisanih čl. 468. st. 1. t. 11. ZKP-a,
- počinjene bitne povrede postupka opisane čl. 468. st. 1. t. 12. ZKP-a,
- počinjene bitne povrede postupka opisane čl. 468. st. 3. ZKP-a,
- pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja,
- povrede kaznenog zakona.

II. SAŽETAK ŽALBENIH RAZLOGA

Sud je u ponovljenom postupku, nakon ukidajuće presude, pred potpuno izmijenjenim sudskim vijećem pročitao ranije provedene dokaze u predmetu Kzd-1/2022 te je dodatno proveo dokaze - psihijatrijsko-psihološko vještačenje te ispitivanje svjedokinje Suzane Seleši. Odbijeni su dokazni prijedlozi obrane za dopunom vještačenja, odnosno prijedlog za provođenje novog vještačenja. Osim što provedeno vještačenje sadrži zaključke vještaka, koji se iscrpno pobijaju u nastavku žalbe, isto sadrži i transkript razgovora vještakinja s mlt. oštećenicama, a iz kojeg se dobio dodatni element za provjeru vjerodostojnosti iskaza mlt. oštećenica.

Zaključak suda, a po kojem je dokazano sve ono što je optužnicom činjenično obuhvaćeno, naizgled proizlazi iz niza potpuno međusobno koherentnih dokaza koji od strane obrane ni na koji način nisu dovedeni u pitanje. **Budući da presuda ne sadrži sve one odlučne tvrdnje obrane kojima su dovedeni (i dovedeni) i dovedeni u pitanje iskazi oštećenica te zaključci vještakinja, žalbeni sud ili tko treći koji bi pobijanu presudu čitao, ne može dobiti stvarnu sliku provedenog postupka te razloga i sadržaja svih iznesenih prigovora i tvrdnji obrane. Tako sud iznoseći razloge presude, propušta kritički i pomno ocijeniti prvenstveno iskaze oštećenica u odnosu na sve preostale provedene dokaze, kao što propušta ocijeniti sve one nedostatke u nalazu i mišljenju vještakinja, a koji su nužno morali biti otklonjeni, bilo dodatnim očitovanjem vještakinja, bilo novim vještačenjem.**

U izostanku bilo kakvih materijalnih dokaza (!), sud propuštajući pravilno, potpuno i kritički ocijeniti dokaze – prvenstveno iskaze oštećenica - u odnosu na sve druge provedene dokaze, pozivanjem na provedeno vještačenje i zaključke, **faktično svodi ocjenu dokaza na prihvaćanje nalaza vještakinja.** Tako sud propušta utvrditi da nitko (!) od ispitanih svjedoka nije potvrdio da se okrivljenik više od jedanput uopće nalazio u prilici da počinji djelo u odnosu na Teu Banić. Potpuno je jasno da bi roditelji, koji su bili svaki puta nazočni, valjda primijetili da je okrivljenik otišao u dječju sobu – naprosto jer je osim dječje sobe mogao boraviti još jedino u boravku s ostalima. Ne bi li netko od odraslih koji su svaki puta bili u dnevnom boravku koji se nalazi neposredno do dječje sobe (u dvosobnom stanu) zamijetio da je okrivljenik s mlt. Teom Banić sam u dječjoj sobi? Više od 10 puta, a po iskazu Tee Banić između 50 i 150 puta?? Ne bi li zamijetio da okrivljenik ulazi ili izlazi iz dječje sobe?

Uz potpuni izostanak kritičke analize iskaza oštećenica kao ključnih dokaza koji terete okrivljenika, izostala je i kritička ocjena nalaza i mišljenja vještakinja, pri čemu su izostali razlozi koji bi otklanjali navode obrane iz provedenog postupka. U tom smislu, pobijaju se i procesna rješenja s održanih rasprava kojima su odbijeni dokazni prijedlozi obrane za provođenjem dopune vještačenja, odnosno provođenja novog vještačenja, a kako je navedeno u zaglavlju žalbe.

Nužnost za potonjom naročito je potvrđena iskazom svjedokinje Suzane Seleši iz kojeg je jasno proizlazilo da je oštećenica Tea Banić svoje prvo povjeravanje imala svojoj kumi Suzani Seleši (nakon što je oštećenica Kristina Vala u školi iznijela optužbe na račun okrivljenika što je Tea Banić saznala, bilo iz policijskog zapisnika bilo iz zapisa Kristine Vala na listu papira) nakon što joj je kuma ispričala svoje iskustvo o zlostavljanju kao neku vrstu priče te oštećenici sugerirala odgovore na pitanja u smjeru da je (i) ona, Tea Banić, bila žrtva seksualnog zlostavljanja od strane okrivljenika (!) Od tog prvog razgovora sa svjedokinjom Seleši, koji je sasvim nedvojbeno obavljen protivno svim pravilima struke i osnovnim pravilima logike o tome na koji način bi laik takav razgovor s djetetom vodio (!), započinje slaganje činjenično nepotkrijepljene tvrdnje o uvijek istovjetnom seksualnom zlostavljanju koje se ponavljalo gotovo svakodnevno, po opisu optužnice barem 10 puta, a po opisu Tee Banić između 50 i 150 puta (!) Pritom, već od prvog povjeravanja potpuno je razvidno da Tea Banić, izvjesno motivirana ili željom da napakosti osobi koja je moguće nanijela zlo njezinoj sestri ili željom da u novim okolnostima na sebe svrati pažnju, preuzima dijelove iz opisa navodnog zlostavljanja njezine sestre Kristine Vala.

Nažalost, od sasvim jasno vijorećih crvenih zastavica, sud ih nije niti na obzoru vidio (niti jednu!), a jedan od odlučnih razloga jest oslanjanje na nalaz i mišljenje vještakinja, koji se u nastavku žalbe ponovno detaljno te znanstveno i činjenično argumentirano osporava. U tom smislu, zaključci vještakinja o tome da oštećenice mogu istinito iskazivati zamijenili su razloge presude i razloge o proturječnim činjenicama utvrđenim u postupku.

Tako pobijanoj presudi nedostaju razlozi koji se tiču stvarne, kritičke ocjene iskaza oštećenica u odnosu na druge provedene dokaze, kao i ocjena pobijanog vještačenja, odnosno izneseni razlozi u bitnom su proturječni sadržaju dokaza koje sud ocjenjuje. Apsolutna bitna povreda postupka iz čl. 468. st. 1. t. 11. ZKP-a, u svezi s pobijanim nepravilnim i nezakonitim odlukama o odbijaju dokaznih prijedloga obrane za provođenjem dopune vještačenja / novog vještačenja, za posljedicu imaju pogrešno utvrđeno činjenično stanje i nezakonitu odluku o krivnji okrivljenika budući da, uz pravilnu ocjenu provedenih dokaza, nije dokazano da je okrivljenik počinio kaznena djela za koja ga se tereti.

Osim toga, predmetne povrede u svojoj ukupnosti ukazuju na tešku povredu prava na pravično suđenje (čl. 468. st. 1. t. 12. ZKP-a) te je odbijanjem dokaznih prijedloga obrane ujedno povrijeđeno i pravo na obranu (čl. 468. st. 3. ZKP-a).

III. ISKAZI MLT. OŠTEĆENICA U ODNOSU S DRUGIM DOKAZIMA

Tvrdnje oštećenice Tee Banić o višekratnim, gotovo identičnim radnjama okrivljenika koje su se po njezinim navodima ponavljali gotovo svakodnevno (prema iskazu oštećenice između 50 i 150 puta) nisu potvrđene niti jednim iskazom saslušanih svjedoka, uključujući majku oštećenice. I dalje je (skriptoru žalbe) gotovo nevjerojatno da je sud prihvatio kao istinit i vjerodostojan iskaz svjedokinje koji nije okolnosno potvrđen niti jednim drugim dokazom, a svojom neživotnošću i pretjeranošću te nagomilanošću okolnosnih fragmenata iz „onoga što se dogodilo njezinoj sestri Kristini“ sasvim jasno i nedvojbeno ukazuje na zaključak kako se ne može prihvatiti kao utvrđeno i istinito ono što je iskazala Tea Banić.

Kada se kraj ovako **jasnog nepodudaranja sadržaja iskazivanja oštećenice i svih ispitanih svjedoka, dodatnu potvrdu tvrdnji obrane čini sasvim jasan uzorak imitacije** (tzv. copycat) za koji je i dalje nevjerovatno da ga nisu uočile vještakinje (ili su to odbile tako navesti), kao što je nevjerovatno da je isti obrazac ostao neprepoznat u sklopu ocjene dokaza po tročlanom sudskom vijeću.

Ako su neistinite tvrdnje oštećenice o velikom broju međusobno nediferenciranih događaja (koji su opisu uvijek identični) koji se nisu niti mogli dogoditi (jer bi to netko od svjedoka nedvojbeno potvrdio kao mogućnost te bi sukladno zakonu brojeva nedvojbeno u tom velikom broju slučajeva ili netko ušao u sobu ili bi pak oštećenica zapamtila bilo kakav detalj koji bi izdvajao i jedan od neutvrđenog broja slučajeva), onda se iskaz oštećenice Tee Banić ne može prihvatiti kao vjerodostojan niti u jednom svom dijelu slijedom čega okrivljenik ima biti oslobođen optužbe u odnosu na točku I. optužnice.

Provedenim vještačenjem samo je dodatno oslabljena dokazna snaga iskaza oštećenice Tee Banić, **unošenjem novih, centralnih, elemenata u raniju ispovijest, a koji samo i isključivo govore u prilog nevjerodostojnosti iskaza oštećenice Banić i potvrđuju već ranije ustanovljenu sumnju koja proizlazi iz proturječja sa iskazima ispitanih svjedoka.**

Također, **kroz opis okolnosti koje je opisala svjedokinja Seleši dodatno je potvrdilo sve ono što je obrana iznijela u prilog tvrdnji o mogućoj kontaminiranosti sadržaja iskaza oštećenice Banić pogrešnim pristupom i nestručnim razgovorom o ozbiljnim temama kao što je potvrđena i dotad elaborirana teza o imitativnosti u ponašanju oštećenice Tee Banić.**

Iskaz oštećenice Kristine Vala sud je također propustio sveobuhvatno ocijeniti, međutim nelogičnosti i proturječja nisu tako očiti kao u slučaju Tee Banić (gdje tvrdnje oštećenice ne potkrepljuje niti jedan drugi dokaz) jer oštećenica Kristina Vala opisuje jedan događaj pri čemu je taj događaj – jedan i jedini put kada je okrivljenik ostao nasamo s djecom obitelji Vala dok nije bilo odraslih ukućana - moguće i vremenski pobliže definirati, što je sud također propustio učiniti.

Zbog neutvrđene činjenice kada se predmetni događaj pobliže dogodio (pa je isti smješten u razdoblje od čak godinu i pol (!) nije moguće sa sigurnošću utvrditi koje je dobi bila oštećenica Kristina Vala u trenutku kada je ostala nasamo u kući sa okrivljenikom bez nazočnosti odraslih članova obitelji Vala pa nije moguće niti ocijeniti vjerodostojnost iskaza s jer se, s obzirom na iskaz oštećenice Gabrijele Banić može zaključiti da je u trenutku spornog događaja bila u dobi od 3 godine! Predmetna dob, o čemu nije potrebno dodatno elaborirati, nije povezana s pravilnim shvaćanjem činjenica te se ukazuje na sve one razloge – iznesene tijekom postupka – a koji su mogli utjecati na oštećenicu da stvarnom događaju pripiše i događaje – opisane u točki II. optužnice – koji se stvarno nisu dogodili.

Izostanak utvrđenja činjenice kada se predmetni događaj zbio, a što je zasigurno moguće utvrditi te je obrana predložila pribavu dokaza na tu okolnost (podataka o vremenu ozljede Gabrijele Banić u školi), skopčan s razdobljem od čak godinu i pol dana, u ukupnosti ukazuju na povredu prava okrivljenika na obranu te tešku povredu prava na pravično suđenje jer je sud odbivši izvesti dokaze radi pobližeg definiranja vremena spornog događaja onemogućio

potpuno i pravilno utvrđivanje činjeničnog stanja, ali je onemogućio okrivljeniku efikasnu obranu (koja bi se odnosila na jedan konkretan dan, a ne na razdoblje od čak godinu i pol).

A sukladno podatcima dostupnim obrani, sporni događaj se dogodio kada je oštećenica Kristina Vala bila u dobi od svega 3 godine – što daje potpuno drugi činjenični okvir – ali ujedno ukazuje na zaključak da nije dokazano da je okrivljenik počinio djelo u inkriminiranom razdoblju.

Ističe se da ovlašteni tužitelj nije predložio niti jedan dokaz na okolnost konkretnijeg utvrđenja točnog vremena spornog događaja, dok je sud prijedlog obrane usmjeren na utvrđivanje te činjenice odbio, zaključuje se kako predmetna okolnost ukazuje na zaključak kako nije bez ostatka sumnje utvrđeno da se sporni događaj uopće dogodio u inkriminiranom razdoblju, slijedom čega temeljem odredbe čl. okrivljenik ima biti oslobođen za djelo pod točkom II. optužnice. Ovlašteni tužitelj je dužan predložiti dokaze kojim se utvrđuju sve činjenice iz činjeničnog opisa, pri čemu se dodatno ukazuje dokaze koji su proturječni vremenskom okviru sadržanom u optužnom aktu.

U nastavku žalbe u kojem se obrađuje provedeno vještačenje, dodatno se navode i proturječja u iskazu oštećenice Kristine Vala, a koje je sud propustio ocijeniti.

Kada se sadržaj provedenih dokaza pravilno svede na gore opisano, onda itekako izostaje kao moguć i pravilan zaključak suda o usklađenim i neproturječnim dokazima koji terete okrivljenika te su ukupnosti dostatni za osuđujuću presudu.

IV. PSIHIJATRIJSKO-PSIHOLOŠKO VJEŠTAČENJE

Sud je po provedenom dokaznom postupku imao zadatak ocijeniti dokaznu vrijednost svakog izvedenog dokaza zasebno te u odnosu spram drugih izvedenih dokaza, a ta se obveza suda odnosila **i na sadržaj izvedenog dokaza psihologijsko-psihijatrijskog vještačenja** (dalje u tekstu: predmetno vještačenje) **kao dokaza za sebe.**

Prije svega sud je morao sadržaj istog vještačenja ispitati; **(1)** samog za sebe, analizirajući njegove bitne dijelove, ocjenjujući odnos sadržaja činjenica o kojima se govori u nalazu tog vještačenja s činjenicama, odnosno zaključcima koji se navode u mišljenju istog vještačenja, a također sud je sadržaj predmetnog vještačenja, napose njegove zaključke **(2)** morao staviti u odnosu s drugim provedenim dokazima, naravno i primjenjujući principe zdravorazumskog i logičnog zaključivanja.

Umjesto takve kritičke i sveobuhvatne ocjene tog dokaza u odnosu na druge provedene dokaze, sud je provedeno vještačenje iskoristio koristeći zaključke vještaka kao dokaz, pritom ispuštajući iz vida sve prigovore na nalaz i mišljenje vještaka kao i ispuštajući iz vida sva proturječja provedenog vještačenja s drugim provedenim dokazima.

Pobijana se presuda između ostalog temelji na prihvaćanju predmetnog vještačenja, ali **ocjena suda u tom smjeru svakako nije rezultat prethodno spomenutog potpunog i kritičkog, metodološki i analitički prihvatljivog pristupa ocjeni njegova sadržaja.** Da jest, sud bi ustanovio **postojanje ozbiljnih nedostataka i proturječnosti u tom vještačenju**, na što je obrana upirala tijekom postupka.

Sud u obrazloženju pobijane presude ističe i prihvaća, kao temeljni dio sadržaja predmetnog vještačenja, sljedeća utvrđenja i zaključke vještaka (str. 13. do 16. obrazloženja pobijane presude);

- **da mlt. oštećenice ne pokazuju sklonost konfabulacijama niti pojačanu sugestibilnost, niti su nađeni tragovi vanjskog utjecaja na njihovo iskazivanje**
- **da je promatrani i analizirani sadržaj njihova iskazivanja dosljedan i konzistentan**
- **da su njihovi opisi u odnosu na centralne (glavne) detalje/okolnosti u bitnome dosljedni, a da određene nedosljednosti postoje samo u odnosu na opis perifernih detalja, što bi bilo očekivano s obzirom na protek vremena i druge objektivne okolnosti. Stoga, da bi upravo suprotno (op.a. nedosljednost u bitnim detaljima), ukazivalo na fabriciranje činjenica.**

Također, sud u obrazloženju pobijane presude ističe i očigledno ne dovodi u pitanje odgovore vještakinja na posebna pitanja obrane koji se u bitnome odnose na;

- **da se vještakinje nisu bavile motivacijom mlt. oštećenica u odnosu na konkretan predmet, koja bi se odnosila na prijavu predmetnog djela. I jedna i druga vještakinja u svom usmenom saslušanju izričito su potvrdile da to nije bio predmet njihova razmatranja;**
- **da promatrane iskaze mlt. oštećenica vještakinje nisu uspoređivale s drugim dokazima u spisu, niti su ih razmatrale primjenom logike. Dr. Marina Perković Kovačević je na posebno pitanje branitelja iskazala da iskaze nije uspoređivala sa ostalim dokazima u spisu jer je to uloga suda, kao niti primjenu logike. Takav pristup, odnosno uvid u takve podatke, ista vještakinja nije smatrala ključnim jer su opisi mlt. oštećenica centralnih događanja u velikoj mjeri bili dosljedni;**
- **da zadatak vještaka, kako sama ističe vještakinja dr. Kristina Dodig Ćurković, nije bila usporedba vjerodostojnosti ranijeg iskaza s iskazom danim tijekom njihova vještačenja (iako su imale u vidu taj raniji iskaz).**

Je li sadržaj predmetnog kombiniranog vještačenja doista, sam za sebe, a u svojoj ukupnosti (pisani nalaz i mišljenje i sadržaj usmenog izlaganja vještakinja) prihvatljiv sa stajališta nepostojanja ozbiljnih nedostataka i proturječnosti ?

Zadatak suda odgovoriti na ovo pitanje uvjetno je rečeno bio i olakšan utoliko što su u vještačenju (psihologijsko vještačenje) za kontrolu ispravnosti utvrđenja vještaka prezentirane tehnike/metode čija svrha i jest biti svojevrsna autokontrola i dodatna provjera za konačnu i objektivnu ocjenu o mogućnosti/kapacitetu ispitanika, mlt. oštećenica vjerodostojno iskazivati.

Te tehnike/metode su:

- Kriterijski temeljena sadržajna analiza - CBCA

- Check lista za procjenu valjanosti izjave SVA

Prema sadržaju nalaza psihijatrijske vještakinje (u sklopu zajedničkog kombiniranog vještačenja), obje su mlt. oštećenice primjenom spomenutih tehnika/metoda provjere „*prošle test*“ u smislu pozitivne ocjene njihove mogućnosti vjerodostojnog iskazivanja.

Pa tako, primjenom spomenute tehnike kriterijski temeljene sadržajne analize njihovih iskaza (CBCA) psihijatrijsko vještačenje je ustanovilo:

- sadržajno koherentnu i logičnu strukturu
- postojanje jasna povezanost s vremenskim kontekstom
- nepostojanje atribucije psihičkog stanja počinitelja
- nepostojanje povezane vanjske asocijacije
- primjerenost motivacija za davanje istinite i vjerodostojne izjave

Također, primjenom tehnike provjerljivog popisa valjanosti (*Validity Checklist*) za iskazivanje obje mlt. oštećenice ustanovljeno je, između ostalog;

- **nepostojanje mogućeg sugestivnog utjecaja od bilo koga drugoga za prijavljivanje**
- nepostojanje navodećih i sugestivnih pitanja ili neodgovarajuće metode ispitivanja
- **valjanost motiva za prijavu i ne postojanje okolnosti za njihovu upitnost**
- prihvatljivost konteksta otkrivanja djela ili prijave
- **sukladnost s prirodnim zakonitostima**
- **sukladnost s drugim izjavama, sukladnost s drugim dokazima**

Usporedbom prethodno istaknutih zaključaka vještakinja, štoviše usporedbom upravo njihova vlastitog pristupa predmetu vještačenja (tehnike i metode navedene u pisanom nalazu) i njihova usmenog izlaganja, sud bi, već na samom početku ocjene ovog vještačenja kao dokaza, čak i ne ulazeći dublje u sadržaj nalaza, ustanovio ozbiljna proturječja i nedostatke.

Tako sama tzv. ček-lista (*Validity Checklist*) koja je navedena u psihologijskom dijelu vještačenja, ali i sadržaj nalaza oba vještačenja u kojemu se reproduciraju svi iskazi mlt. oštećenica postojeći u sudskom spisu dani u različitim fazama ovdje predmetnog kaznenog postupanja, te izvan njega, kao i pred različitim tijelima i osobama, kao i iskazi drugih osoba (majka i otac mlt. oštećenica, tadašnja djevojka okrivljenika, nastavnice, sestra mlt. oštećenica i dr.), **dakle sve ono na što se u smislu dokaza i sud poziva u obrazloženju pobijane presude**, upućuje na zaključak da su predmetnim vještačenjem ipak, **proturječno onome što su vještakinje usmeno iskazale**, obuhvaćene i te činjenice.

Kako su te činjenice „obuhvaćene“ drugo je pitanje.

Dakle, **sud je takvu izravnu proturječnost morao ponajprije uočiti, što nije.**

Drugo; ako već za sud takva (očigledna) nedosljednost između pisanog nalaza i usmenog saslušanja vještaka ne postoji ili iz nekog (adresatu presude nepoznatog) razloga, za sud to nema učinak relevantne problematičnosti za predmet ovog postupka, **onda je barem u**

tom smjeru sud morao dati valjano obrazloženje, iznijeti neke razloge, čega u pobijanoj presudi nema.

Izostanak razloga o odlučnim činjenicama, odnosno proturječnost između sadržaja izvedenih dokaza i sadržaja obrazloženja presude o istome, predstavlja apsolutno bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP.

Međutim pravi, suštinski problem u vezi predmetnog vještačenja nije ova proturječnost između pisanog i usmenog dijela vještačenja sama za sebe („jedno pišem, drugo kažem“)

Jer ako prihvatimo da je vještačenjem doista trebao biti, stvarno i u potpunosti, a ne samo u vidu puke reprodukcije u nalazu vještačenja, obuhvaćen sadržaj svih drugih dokaza, onda vještakinje nisu mogle taj činjenični supstrat ne uzeti u obzir njegovom potpunom sadržaju (**što u usmenom iskazivanju izričito priznaju**), te su na istim dokazima (koje i same izdvajaju u svojim nalazima) u konačnici trebale dati svoju ocjenu kada zaključuju o sadržajnoj koherentnosti i dosljednosti u takvom iskazivanju.

Drugim riječima, kako je uopće moguće dati zaključak o sadržajnoj koherentnosti i dosljednosti u iskazivanju mlt. oštećenica kada vještakinje u usmenim iskazima napominju da promatrane iskaze mlt. oštećenica vještakinje nisu uspoređivale niti s drugim iskazima mlt. oštećenica, niti s drugim dokazima u spisu, niti je isto razmatrano u odnosu na pravila životne logike.

Pojam koherentnosti i dosljednosti nužno uključuje element usporednosti nečega s nečim, odnosno sagledavanje predmeta promatranja u njegovom potpunom kontekstu.

Kada taj element izostaje govorimo o školskom primjeru tzv. **kognitivnog tuneliranja (tunelskog rezoniranja)**, te uz to često povezane **logične pogreške u vidu tzv. kružnog argumenta (circulus in probando)**. Radi se o zaključivanju gdje se zaključak koristi kao jedna od pretpostavki (premissa) za dokazivanje tog istog zaključka. Umjesto stvarnog dokaza, argument se vrti u krug i ne nudi nikakve nove informacije.

Kod takvog selektivnog zaključivanja i pri takvom kružnom argumentiranju uvijek izostaje pravilno i potpuno sagledavanje „šire slike“ – **druga se mogućnost isključuje ne zato što nije moguća, već zato što ne odgovara već zauzetom smjeru zaključivanja.**

Dakle, vještakinje NISU dosljedne onome što su **(1) i same iskazale** kada su govorile o pretpostavkama koje moraju postojati da vještak uopće može donijeti zaključak o valjanosti svjedočenja o konkretnom događaju, ali i onome što su **(2) same i napisale** kada su objašnjavale metodologiju i primijenjene tehnike vještačenja, odnosno uopće sam pristup predmetu vještačenja.

Prema tome, problem koji ozbiljno utječe na valjanost predmetnog vještačenja, a time i valjanost pobijane presude, nije (samo) u proturječju između pisanog i usmenog nalaza i mišljenja (koji sud nije uočio), **već i u tome što je ono što govore kada napominju što sve nisu doista obuhvatile svojim analizama, zapravo prava istina da bitne činjenice, koje se u prvom redu odnose na sadržaj svih iskazivanja mlt. oštećenica, ali i sadržaj iskaza**

ostalnih saslušanih osoba, vještakinje nisu (osim na papiru) uzele u obzir kod donošenja svojih konačnih zaključaka o predmetu vještačenja.

Jednako je i kada je riječ o analizi motiviranosti mlt. oštećenica za određeno iskazivanje odnosno prijavu ovih (navodnih) događaja.

I tu se ozbiljnost takvog nedostatka ne svodi samo na puku proturječnost („jedno pišem, drugo kažem“); u pisanom se psihijatrijskom nalazu izričito navodi (u tzv. „ček-listi“ - *Validity Checklist*) **da iskazivanje mlt. oštećenica pokazuje** valjanost motiva za prijavu i nepostojanje okolnosti za njihovu upitnost, ali vještakinje u usmenom iskazivanju navode (i sud to prihvaća) **da se nisu bavile motivacijom mlt. oštećenica u odnosu na konkretan predmet, koja bi se motivacija odnosila na prijavu predmetnog djela.**

Problem je ponovno u tome, što je obrana posebno naglašavala, **da je pitanje motiviranosti mlt. oštećenica za prijavu navodnih događaja**, doista **trebalo biti jedno od centralnih pitanja psihijatrijsko-psihološke analize u okviru predmeta ovog vještačenja**. To pitanje međutim nije bilo temeljito analizirano predmetnim vještačenjem (osim na razini pukog spominjanja u naslovu jedne od tema iz tzv. ček liste), što naposljetku usmeno saslušane vještakinje i **priznaju**. To je bilo očigledno i iz sadržaja pisanog nalaza i mišljenja u kojemu bez sumnje ne dostaje analiza svih svakako mogućih drugih motiva za predmetnu prijavu.

Treba primijetiti da u dijelu pisanog psihologijskog vještačenja, u rubrici - *Kriterijski temeljena sadržajna analiza (CBCA)*, u toč. 4. - *Primjerena motivacija za davanje istinite i vjerodostojne izjave (4 boda od 5 mogućih bodova)*, **nije sadržano nikakvo obrazloženje**; niti što bi takva tvrdnja podrazumijevala, kako je, temeljem kojih to činjenice do istog zaključka došlo, niti zašto je takvo bodovanje primijenjeno.

Kako je, već i laičkim pristupom zaključujući, uopće moguće govoriti o kapacitetu za vjerodostojno iskazivanje, ako ne znamo, i to s razinom nedvojbene pouzdanosti, postoje li kod ispitanika neki drugi motivi za iskaz, posebno za prijavu nekog ozbiljnog problematičnog događaja, odnosno ako se ti i takvi drugi mogući motivi, s takvom razinom sigurnosti ne mogu isključiti (?)

Spomenuta logička pogreška vještačenja u vidu kružnog argumenta – „*nešto jest zato jer jest*“ ovdje je još i očiglednija.

Ponovno se ukazuje da sud ove proturječnosti i bitne nedostatke vještačenja **niti identificira, a niti isto obrazloženo otklanja** (bilo kao nepostojeće ili pak irrelevantne), čime ne samo da nema govora o potpuno i pravilno utvrđenom činjeničnom stanju, već se radi i o apsolutno bitnoj povredi kaznenog postupka.

Zaključno, kada se pogleda struktura pisanog nalaza i mišljenja predmetnog vještačenja, njegov metodološki pristup i primijenjene tehnike u sklopu tzv. „SVA“ (*Statement Validity Assessment*) metode za procjenu vjerodostojnosti u iskazivanju, doista bi se „na prvu“ i moglo zaključiti da se radi o valjanom stručnom pristupu spomenutom predmetu vještačenja. Međutim, nužna kritička ocjena toga vještačenja kao dokaza za sebe, posebice kada se ista daje nakon analize ukupnog sadržaja tog vještačenja, a posebno kada se analiziraju usmeni iskazi

vještakinja, dovodi u pitanje sve temeljne zaključke vještaka u vezi predmetnih iskaza, zbog čega je i zahtijevano novo vještačenje.

Za daljnju i još jasniju potvrdu prethodnog zaključka, obrana se još jednom mora vratiti i podsjetiti na utvrđenja i zaključke (str. 13. do 16. obrazloženja pobijane presude);

- da mlt. oštećenice ne pokazuju sklonost konfabulacijama niti pojačanu sugestibilnost, niti su nađeni tragovi vanjskog utjecaja na njihovo iskazivanje
- da je promatrani i analizirani sadržaj njihova iskazivanja dosljedan i konzistentan
- da su njihovi opisi u odnosu na centralne (glavne) detalje/okolnosti u bitnome dosljedni, a da određene nedosljednosti postoje samo u odnosu na opis perifernih detalja, što bi bilo očekivano s obzirom na protek vremena i druge objektivne okolnosti. Stoga, da bi upravo suprotno (op.a. nedosljednost u bitnim detaljima), ukazivalo na fabriciranje činjenica (kraj stranice 13. obrazloženja presude).

U odnosu na iskazivanje mlt. oštećenice Tee Benić

Kada se mlt. oštećenicu pri ispitivanju kod Županijskog suda u Slav.Brodu (zapisnik o ispitivanju svjedoka 28.04.2021.) pita je li vidjela spolovilo okrivljenika ona odgovara da **nikada nije vidjela spolovilo od Mirka.**

Ova se izjava inače navodi u nalazu oba provedena vještačenja: stranica 11. psihologijskog vještačenja, stranica 7. psihijatrijskog vještačenja.

Mlt. oštećenica iskazuje **tijekom psihijatrijsko-psihologijskog vještačenja:**

„Jesi li ti vidjela njegovo spolovilo?“.....zastajkuje.....odgovara dva puta je vidjela jer koliko se sjeća misli da je dva puta se skinuo ispred nje. Svaki je puta obukao trenirku, ne rifle iz razloga da se može skinuti lakše.“

Ovaj izdvojeni dio iskazivanja mlt. oštećenice, a pri tome se ukazuje da su ova iskazivanja uključena u sadržaj nalaza oba vještačenja, izravno ukazuje;

- da **ne postoji dosljednost** u iskazivanju mlt. oštećenice jer ona o istoj okolnosti iskazuje različito,
- da se spomenuta nedosljednost bez sumnje **ne odnosi samo na perifernu okolnost**, već svakako **na centralnu okolnost događaja** koji se opisuje kao bludna radnja,
- i konačno, da takva nedosljednost u iskazivanju mlt. oštećene **nije uopće prepoznata u vještačenju kao problematična**. Zašto nije – pa zato što se kod svakog „tunelskog zaključivanja“ svaka ona opcija, mogućnost koja odstupa od već zauzetog smjera zaključivanja, odbacuje kao nemoguća, ne zato što doista ne postoji ili nije vjerojatna, već samo **zato što je u neskladu od tog početno definiranog zaključka.**

Štoviše, **dio spomenutog iskaza mlt. oštećene („svaki je puta obukao trenirku, ne rifle iz razloga da se može skinuti lakše“)** (1) izlazi iz okvira čistog navođenja činjenica, (2) uključuje vlastita objašnjenja postupaka okrivljenika, koja (3) nisu neutralna već opravdavaju njegov zlonamjeren čin, (4) za koje objašnjenje ispitanica nije upitana, (5) koji ne može odgovarati njezinoj dobi i kognitivnoj razvoju, (6) koji je dan s razinom apsolutne sigurnosti (kao tvrdnja), a ne sa nekom dvojбом (*možda je to zbog toga...*), te (7) koji se daje kao nedosljedan u odnosu na prethodni iskaz ispitanice, **svakako bi morao dovesti u pitanje temeljne zaključke vještačenja; kako se ne nalazi kontaminiranosti i sugestibilnosti u iskazivanju ispitanice, kako ne postoje atribucije psihičkog stanja počinitelja, kako ne postoje povezane vanjske asocijacije i dr.**

Zašto ni to nije bio tzv. *red flag* za vještakinje, odnosno signal za mogućnost nevjerodostojnosti pri iskazivanju, ponovno samo zato što takvo nešto ne slijedi već formirani zaključak.

Bez obzira koliko je evidentan odmak od zaključka u smjeru vjerodostojnosti pri iskazivanju, niti za sud ništa od navedenog nije upućivalo barem na dvojbu koja bi, ako ništa drugo, trebala biti dovoljna za novo vještačenje. I opet, i ovdje u obrazloženju pobijane presude ne nalazimo razloge suda iz kojih bi eventualno mogli shvatiti kako sud razmišlja o istom problemu u dokaznom sadržaju kojeg je imao obvezu analizirati.

Očigledno je da su karakter kaznenog djela koji je okrivljeniku stavljen na teret, njegova obilježja, te naravno i djeca kao žrtve inkriminirajućeg čina, okolnosti koje su, životno i ljudski razumljivo, **ali pravno posve nedopustivo**, utjecale na dužnu pozornost i vještakinja i suda da u skladu sa zahtjevima struke pristupe ovome predmetu.

Konačno, **čak i da se sve što je prethodno navedeno po pitanju nedostataka i proturječnosti u predmetnom vještačenju posve izostavi**, ono što se kod analize iskazivanja mlt. oštećene Tee Banić nikako nije moglo zanemariti (niti od strane vještaka, niti od strane suda) kao **duboko problematično i posve očigledno odstupanje od svih kriterija** kojima bi se uopće mogla braniti teza o kapacitetu za vjerodostojno iskazivanje, jest;

- 1) **Ne postojanje niti jednog drugog dokaza, osim njezina vlastitog iskazivanja, u prilog njezinog opisivanja sadržaja inkriminirajućeg postupanja okrivljenika prema njoj;**
- 2) **Zdravorazumska, životno logična neodrživost njezinog opisivanja sadržaja inkriminirajućeg postupanja okrivljenika prema njoj, te naposljetku**
- 3) **Jasnoća obrasca njezina imitativnog (tzv. *copycat*) postupanja pri istom opisu u odnosu na opis njezine sestre.**

1) U zapisniku o ispitivanju svjedoka 28.04.2021. ŽS Slav. Brod) **mlt. Kristina Vala izjavljuje;**

Da li se znalo dogoditi da ti uđeš u svoju sobu da tamo zatekneš Teu i Mirka same. Oštećenik: Još nijednom. Stručna osoba: Da li se to kad si govorila da je učestalo dolazio Mirko kod vas,

*da li si ti vidjela daje otišao u sobu kad je bila Tea? Oštećenik: **Nisam još nijednom**, mislim da neću reći još ni jednom zato što se ne sjećam, tako da ne znam.*

Majka mlt. oštećenice Ivana Đevlan Vala na sudu iskazuje (zapisnik o raspravi kod Općinskog suda u Požegi od 03.06.2022).:

*Na upit iskazujem kako se okrivljenik nalazio sam sa Teom posebno u sobi **samo jedan puta** i pomagao joj je prilikom pisanja zadaće, a ostala djeca su bila sa mnom u boravku.*

Iz iskaza Ane Kostić (zapisnik o raspravi kod Općinskog suda u Požegi od 03.06.2022).:

*Koliko se sjećam **niti ja niti Mirko nismo odlazili u drugu sobu** gdje su znala boraviti djeca obitelji Vala.*

Mlt. oštećenica Tea Banić opisuje inkriminirajuće postupke okrivljenika kao događaje koji se odvijaju **u skučenom stambenom prostoru** kojeg čine **dvije neposredno povezane sobe**, u vremenu od nekih šest mjeseci do čak godinu dana(!), **dva-tri puta svakog tjedna (!)**, u kojima **uvijek**, u istom prostoru i vremenu **sudjeluju iste osobe**; njezina obitelj, te okrivljenik i njegova djevojka.

Pa ipak, iako spomenuti opis govori **o obrascu ponavljajućeg, identičnog, trajnog i učestalog ponašanja (s istim osobama i u istom prostoru)**, nitko od tih osoba, neposrednih svjedoka tih događanja **o tome ne zna ništa**. Štoviše, svi ti svjedoci, izuzev mlt. oštećene Banić, takve događaje **isključuju i jasno navode da postojali nisu**.

Iako je tenorom optužnice navedeno da je okrivljenik djelo u odnosu na Teu Banić ponovio barem 10 puta, ističe se kako tih barem 10 puta uzimajući u obzir sadržaj iskaza oštećenice Banić stvarno predstava barem 50 puta, ako ne 150 puta (!)

Kako je moguće da je sud prihvatio da je, zaista, okrivljenik na uvijek identičan način zlostavljao oštećenicu u njezinoj sobi, uz svakodobnu mogućnost da u svakom trenutku netko uđe u sobu. Zar zaista sud (i vještakinje) ne vide crvene zastave u odnosu na cjelokupan iskaz oštećenice, neovisno uspoređivali ga s njezinim ranijim iskazom ili kasnijim danim prilikom vještačenja, ili ga uspoređivali s bilo kojim od provedenih dokaza.

Ako sud zaista prihvaća da Tea Banić govori istinu i da ju je zaista okrivljenik gotovo svakodnevno seksualno zlostavljao, na par koraka od njezinih roditelja, onda se izrečena kazna od 1 godine i 4 mjeseca ukazuje nesrazmjerno blagom u odnosu na monstruozno ponašanje okrivljenika koje opisuje Tea Banić, a ne potvrđuje baš nitko od svjedoka niti osnovna životna logika!

2) Iz pozicije osobe koja bi trebala biti počinitelj inkriminirajućeg djela po takvom opisu;

Trebalo bi se razumno očekivati poduzimanje odnosno izbjegavanje poduzimanja bilo kojeg **čina koji bi otkrio ili mogao otkriti takvo djelo**, a to svakako i prije svega, **u odnosu na osobe koje imaju najneposredniju vezu sa žrtvom (ali i s počiniteljem samim)**.

Sve okolnosti koje su ključne u karakterizaciji postupanja okrivljenika prema opisu mlt. oštećene, okolnosti su koje ne samo da nemaju i ne mogu imati očekivani učinak i smjer prikrivanja takvog čina, **već upravo suprotno, postupanja su koja zapravo signaliziraju takav nedopušteni čin.**

Opetovano napuštanje osoba i okruženja zbog koje se iste osobe i nalaze i druže, te opetovano ulaženje u okruženje i radnje koje se svakog trenutka i na različite načine mogu otkriti i odati nedopušteni čin, ponovno naspram počinitelju najbližih osoba, **nije i ne može biti u skladu s logičnoj, uopće životnoj uvjerenosti spomenutog opisa.**

Iz pozicije oštećenice odnosno žrtve inkriminirajućeg djela prema takvom opisu;

Jednako kao što u predmetnom stanu postoje dvije prostorije; soba u kojoj se nalazi i obitava obitelj mlt. oštećene s okrivljenikom i njegovom djevojkom, te soba mlt. oštećenice, **tako za mlt. oštećenicu postoje (uvijek) dvije mogućnosti;**

- (1) ostati u sigurnom prostoru i okruženju, u prisutnosti svojih roditelja ili
- (2) otići u nesigurno okruženje u kojemu se učestalo, dugotrajno i opetovano događa ista trauma.

Ovdje se mora shvatiti da čin navodnog odlaska u sobu radi učenja nije i ne može biti čin bijega od evidentne i sigurne opasnosti, već upravo suprotno od toga.

Ulazak u sobu radi učenja svaki je puta ponovno stvaranje vlastite traume sa sigurnom spoznajom da će do nje doista i doći (jer je to isto prethodno ponavljano više puta).

Sve to u okolnostima **kada za to nema potrebe, prisile, odnosno kada uvijek i u svakom pojedinom slučaju postoji druga alternativa** koja znači izvjesnu sigurnost, te nedvojbeno isključuje mogućnost traume. Takav se dakle opis događaja ne može opravdati kao logičan i životno uvjerljiv.

3) Temeljna premisa spomenute „SVA“ metode (engl. *Statement Validity Analysis - Analiza valjanosti iskaza*), kao glavnog metodološkog alata putem kojeg je predmetno vještačenje pristupilo predmetu vještačenja, temelji se na **tzv. Undeutschovoj hipotezi** koja glasi:

Izjava koja se temelji na stvarno proživljenom iskustvu kvalitativno se i strukturno razlikuje od izjave koja je izmišljena ili plod mašte.

Mlt. oštećena Tea Banić je svojoj majci, nakon što se prethodno (23.03.2021. godine) povjerala psihologiji Ekonomske škole u Požegi, rekla da joj je okrivljenik radio „**isto što i Kristini**“ (*iskaz majke koji se reproducira u psihologijsko-psihijatrijskom vještačenju*).

Prijavljivanje prethodno opisanih događaja od strane iste mlt. oštećene **uslijedilo je neposredno nakon što je to učinila njezina sestra Kristina** (ona je to prijavila 29.02.2021. godine).

Prijavljivanje se dogodilo na gotovo identičan način – ispoviješću pedagoginji u školi.

Prijavljivanje prethodno opisanih događaja od strane iste mlt. oštećene uslijedilo je **neposredno nakon što je ista oštećenica pronašla papir na kojemu je Kristina detaljno opisala „ono što joj je radio okrivljenik“.**

U sadržaju toga opisa navode se **detalji koji odgovaraju detaljima Kristininog opisa**, dok se u iskazu Tee Banić nalazi preuzet.

Ali svemu tome prethodi sadržaj opisa događaja koje oštećenica Tea Banić daje kao prvu ispovijest kumi Seleši (u izuzetno pogrešnom tonu i smjeru nestručno vođenog razgovora) također uz korištenje motiva iz „onoga što se dogodilo Kristini“.

Mogućnost imitativnog ponašanja mlt. oštećena Tea Banić **posve proturječno i nesuvislo pokušava negirati**, jer jednom navodi kako *ne zna je li sestra Kristina imala neki sličan događaj s okrivljenikom*, a drugi puta, svojoj majci, ukazuje da joj je okrivljenik radio *isto što i Kristini*.

Konstitutivno, temeljno obilježje svakog imitativnog (tzv. copycat) ponašanja jest **preuzimanje, preslikavanje tuđeg stvarno proživljenog iskustva i prikazivanje istog kao svojeg**. U tom slučaju dakle imitator nema potrebu niti namjeru bilo što izmišljati, fabricirati jer „prepisuje“ događaje koji su ili stvarni ili su kao stvarni prethodno prikazani.

Zbog toga, metodološkim pristupom koji nastoji riješiti problem vjerodostojnosti kod iskazivanja analizom sadržaja iskaza kao potencijalno izmišljenog, kao ploda mašte i uspoređujući ga strukturno, kvalitativno, sa stvarnim događajem, teško da će se moći bilo što sigurno zaključiti.

Iskaz imitatora imati će dakle sve one elemente (sadržajna konzistentnost i strukturiranost, povezanost s vremenskim kontekstom, odgovarajuća detaljnost i s.) temeljem kojih će „proći“ sve one testove koji su primijenjeni u ovdje predmetnom vještačenju, ali takav opis i unatoč „prolasku takvog testa“ ostaje čista fabrikacija i konfabulacija.

I opet, niti predmetno vještačenje, niti sud u obrazloženju pobijane presude, spomenute okolnosti uopće ne unose, uklapaju u svoju analizu, niti analizu potencijala/kapaciteta mlt. oštećene za vjerodostojno iskazivanje (predmet i zadatak vještačenja), niti za ocjenu vjerodostojnosti samog tog iskazivanja kao valjanog dokaza (zadatak suda).

Zaključci vještaka koje sud nekritički prihvaća, o primjerice; dosljednosti i koherentnosti u iskazivanju i to u odnosu na centralne (ne periferne) okolnosti, jasnoj vremenskoj povezanosti i strukturi iskaza, problematični su **i kod analize iskaza mlt. oštećene Kristine Vala**.

Ista mlt. oštećena je također u svojim iskazima (navedenim i u predmetnom vještačenju) **nedosljedno iskazivala** i to u odnosu na okolnosti **koje sigurno spadaju u centralni, nikako sporedni (periferni) supstrat navodnih prijavljenih događaja**.

Pa je tako oštećenica jednom govorila da ju je okrivljenik **ošamario** prilikom izvođenja bludne radnje, što je bez sumnje **čin koji se, zbog svoje neposredne i izrazite agresivnosti,**

ne može zaboraviti od strane žrtve. Drugi puta mlt. oštećenica govori o stiskanju za ruku, isključujući šamar kao čin okrivljenika prema njoj.

Kada opisuje razloge neprijavlivanja takvih radnji okrivljenika prema njoj svojoj majci, oštećenica jednom ističe da nije htjela da mama plače i bude tužna (upućujući dakle na problem stvaranja **emocija tuge kod majke**), a drugi puta navodi da se bojala **što će majka učiniti toj drugoj osobi** i da joj je nelagodno (upućujući dakle na problem posve drugačije emotivne reakcije majke, **emocija bijesa i ljutnje**).

Ponovno je teško prihvatiti da bi se isticanje razloga neprijavlivanja ovako traumatičnog iskustva majci moglo svrstati u tek perifernu okolnost u svezi istog događaja, kao i da bi u odnosu na takvu, **emotivno i motivacijski izrazito važnu okolnost**, trebalo biti bilo kakve nedosljednosti kod onog koji govori istinu.

Nadalje, u kontekstu zaključka predmetnog vještačenja o postojanju elementa jasne povezanost s vremenskim kontekstom kod iskazivanja mlt. oštećenica, teško je objašnjivo da se mlt. oštećenica Kristina ne može odrediti u pogledu vremena kada se predmetni događaj dogodio, spominjući pri tome raspon od čak tri godine (**nije se mogla odrediti je li tada imala 5,6 ili 7 godina**), iako ističe kako **iz dokaza proizlazi mogućnost da je to bilo kada je bila u dobi od svega 3 godine**.

Pri njezinom ispitivanju pri ŽS u Slav. Brodu (zapisnik o ispitivanju svjedoka 28.04.2021.) mlt. oštećenica je iskazivala: ***Sestra Tea je saznala preko papira, koji je bio poput dnevnika u kojem je oštećenica pisala sve tajne, uključujući i opis događaja i ime Mirka Tutića. Tea je taj papir poderala i rekla da to nitko ne smije saznati.***

Pri iskazivanju mlt. oštećenice o predmetnim događajima tijekom psihijatrijsko-psihologijskog vještačenja: (Kako je Tea pročitala te tvoje papire?) ***„Tea je pročitala izjave iz policije, zapisnik“. Ja se ne sjećam da je čitala dnevnik.***

Odgovara li ovakva nedosljednost tezi o dosljednosti i koherentnosti u iskazivanju i to u odnosu na bitne, centralne detalje prijavljenog događaja. **Čini se da ne, ali odgovore ne nalazimo niti u predmetnom vještačenju niti u obrazloženju pobijane presude.**

Također, iz provedenog dokaznog postupka, napose sadržaja predmetnog vještačenja izostaje odgovor kako pristupiti mogućnosti da **ispitanik koristi postojeći, stvarni situacijski okvir unutar kojeg dodaje detalje, događaje koji se doista nisu dogodili**. Takva situacija zasigurno nije jednaka onoj u kojem osoba u cijelosti izmišlja, fabricira neki događaj. Primjerice, postojao je događaj u kojemu je okrivljenik ostao čuvati mlt. oštećenice i njihova brata kada je njegova djevojka odvezla njihovu majku u bolnicu. Postojao je i događaj u kojemu su oni u jednom trenutku gledali televiziju, tamo je doista bio i brat oštećenice, doista su bili na kauču i tamo je bio jastuk. Međutim, unutar tog i takvog situacijskog okvira i tih i takvih stvarnih detalja i specifičnosti, kritično događanje u vezi bludnog čina izostaje, te se fabricira po oštećenici. **Dati i obraniti takvo iskazivanje ukazuje se znatno lakšim zadatkom nego li da oštećenica izmišlja cjelokupni događaj, te ostaje otvoreno pitanje je li vještačenje i na koji način tomu problemu pristupilo.**

Obrazloženje pobijane presude, odnosno izostanak razloga o svim prethodno istaknutim odlučnim činjeničnim okolnostima, upućuje da sud nije ispunio svoj temeljni zadatak potpunog i pravilnog utvrđenja relevantnog činjeničnog stanja vezanog uz opis kaznenog bića djela stavljenog na teret okrivljeniku.

Jednosmjernost zaključivanja u provedenom vještačenju preslikana je i u sadržaju obrazloženja pobijane presude, pa je takvo „tunelsko rezoniranje“ onemogućilo sud da uopće dođe, dovede sebe u stanje dvojbe o postojanju obilježja inkriminirajućeg kaznenog djela iako je takvoj dvojbi itekako bilo mjesta. **Svaku okolnost koja bi predstavljala stranputicu u odnosu na već stvoreni zaključak o kaznenoj odgovornosti okrivljenika, niti vještačenje, niti sud, ne samo da nisu analizirali već ju nisu niti u pravom smislu uzeli u obzir, odbacujući je samo zato jer je „stranputica“.**

I koliko god je ljudski prihvatljivo da pod teretom obilježja ovakvog kaznenog djela, a posebice kada je moguće riječ o djeci kao žrtvama istog djela, onaj tko ima zadatak prosuditi je li žrtva doista proživjela takvu traumu bude priklonjen žrtvi, jednostavno odbijajući vjerovati da drugačija mogućnost uopće i postoji, **toliko je pravno nedopustivo da takav pristup toliko dominira rezoniranju u takvom prosuđivanju da zapravo eliminira svaku razumnu alternativu i bez njezina razmatranja.**

Ovdje treba uzeti u obzir da ovakva inkriminacija za okrivljenika može značiti doživotan društveni biljeg izopćenika za koji ovaj i svaki drugi okrivljenik za takvo djelo, mora imati pravo i mogućnost opravdano i argumentirano dovesti u pitanje, prije svega na način da se činjenice koje mu mogu ići u prilog, potpuno i pravilno razmotre, neovisno o ishodu takve analize. Tu mogućnost okrivljenik u ovome kaznenom postupku do sada nije imao.

U odnosu na prigovore na nalaz i mišljenje vještaka te navode o stručnom odnosno znanstvenom utemeljenju istih prigovora, ukazuje se na pisane podneske predane sudu na glavnoj raspravi 17. prosinca 2025. i 8. ožujka 2026. kojima se detaljno elaboriraju znanstvena utvrđenja koja se tiču kako motiva za lažno iskazivanje (kojima se vještakinje ni na koji način nisu bavile) te opisuju opisani fenomen imitativnosti (copycat) koji vještakinje nisu prepoznale.

V. POGREŠNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE I POVREDA KAZNENOG ZAKONA

Sud je, a kao posljedicu gore opisanih apsolutnih povreda odredbi kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. t. 11. ZKP-a, pogrešno utvrdio činjenično stanje te donio nezakonitu odluku.

Pogrešno utvrđenje činjeničnog stanja ogleda se **u pogrešnom utvrđenju svih činjenica obuhvaćenih točkom I. optužnice prema oštećenici Tei Banić, jer pravilnom i pomnom ocjenom svih dokaza u spisu ne može proizlaziti zaključak da je dokazano ono što je predmet optužbe – niti u kojem dijelu!**

Ovlašteni tužitelj, kao ni sud, nisu posvetili pažnju utvrđivanju činjenice kada se zbio događaj koji je predmet optužbe pod točkom II. optužnice, a o kojem postoje proturječni iskazi svjedoka u spisu. Svjedokinja Gabrijela Banić je u svom iskazu navela da je okrivljenik ostao

sam pričuvati djecu obitelji Vala (a to se dogodilo nesporno samo jedanput!) kada je ona pretrpjela ozljedu u školi. Iako je vremenski okvir točke II. optužnice od početka 2016. do sredine 2017. (kada je Kristina Vala bila u dobi od 5 ili 6 godina), ozljeda svjedokinje Gabrijele Banić u školi dogodila se u siječnju 2015., kada je Kristina Vala još uvijek imala svega 3 godine (!)

Predmetna okolnost je od presudne važnosti za ocjenu vjerodostojnosti iskaza oštećenice Kristine Vala jer iz toga proizlazi da je u vrijeme navodnog počinjenja djela oštećenica bila u dobi u kojoj djeca ne mogu pravilno poimati događaje te postoji velika mogućnost da ono što je predmet kazivanja djeteta ne odgovara stvarnim događajima.

Propust suda da predmetnu činjenicu utvrdi – iako ista proizlazi iz iskaza svjedokinje Gabrijele Banić – dodatno umanjuje dosege vještačkog nalaza (takvog kakav jest) budući da je mišljenje dano pod pretpostavkom da je oštećenica *tempore criminis* bila u dobi od 5 ili 6 godina, a ne 3.

Kako je pogrešno utvrđeno činjenično stanje posljedica počinjenih bitnih povredi postupka, tako je nezakonita pobijana presuda posljedica primjene odredbi materijalnog prava na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje.

VI. POVREDA PRAVA NA OBRANU TE POVREDA PRAVA NA PRAVIČNO SUĐENJE

Obrana ističe kako je **okrivljeniku povrijeđeno pravo na obranu na glavnoj raspravi odbijanjem dokaznih prijedloga usmjerenih na potpuno i pravilno činjenično stanje. Osim što povrijeđeno pravo obrane, sud nije iznio valjane i koherentne razloge za odbijanje dokaznih prijedloga, već su isti svedeni na besadržajnu tvrdnju kako je vještačenje izrađeno po pravilima struke(...)**

Sasvim je dakle jasno da je sud nepotpuno i nepravilno utvrdio činjenično stanje, odnosno preciznije rečeno, nepotpuno i nepravilno pristupio svom temeljnom zadatku utvrditi činjenice koje predstavljaju konstitutivno činjenično obilježje/sadržaj djela stavljenog okrivljeniku na teret.

Iz takve pozicije pobijana presuda nije niti mogla sadržavati razloge o odlučnim činjenicama jer te odlučne činjenice nisu utvrđene.

Štoviše, kako je prethodno ukazano, u odnosu na one razloge koji se navode u obrazloženju pobijane presude kao nekakav činjenični temelj za odluku s jedne strane i stvarnog sadržaja izvedenih dokaza s druge strane, postoji jasna proturječnost.

Svi prethodno istaknuti i obrazloženi nedostaci pobijane presude rezultirali su ozbiljnom povredom prava okrivljenika na pravično suđenje kao ustavnog i konvencijskog prava okrivljenika.

Rezimiranjem svih prethodno istaknutih žalbenih tvrdnji i razloga, obrana je stava da je izvan bilo kakve dvojbe dokazala da je sud, krajnje nekritički, ne dopuštajući okrivljeniku niti minimum mogućnosti za argumentirano dovođenje u pitanje duboko problematičnih zaključaka

o njegovoj kaznenoj odgovornosti, doslovno eliminirao, to jest ignorirao, doista svaku činjeničnu okolnost koja bi išla ili mogla ići u prilog okrivljeniku.

Kako je prethodno već i ukazano, ako već postoji očigledna proturječnost u predmetnom vještačenju jer vještakinje doslovno jedno pišu a drugo govore, ako već postoji očigledan nedostatak u pristupu vještakinja kada svoje ključne zaključke u vezi potencijala mlt. oštećenica za vjerodostojnim iskazivanjem temelje na dosljednosti, koherentnosti, usklađenosti s drugim iskazivanjima, nesugestibilnosti, izostanka problematičnosti u motivima njihovih prijava, a istovremeno usmeno iskazuju da se u svom vještačenju ipak nisu bavile niti drugim iskazima i dokazima, niti pitanjem motiviranosti, to su svakako morali biti razlozi da je sud, naravno to ponajprije trebao uočiti, a potom i zbog toga, okrivljeniku ali i samom sebi pružiti mogućnost ispravka tih nedostataka. To je imperativ za ostvarenje uvjeta potpunog i pravilnog utvrđenja odlučnih činjenica.

Odbijanjem prijedloga obrane za novim vještačenjem, odbijanjem suda da uopće uoči i prihvati postojanje opravdanih razloga za novim vještačenjem, svi su ti nedostaci predmetnog vještačenja pretočili u odluku suda i postali nedostaci pobijane presude, a sve to predstavlja krajnje ozbiljnu povredu okrivljenikova prava na pravično suđenje.

Nakon tako provedenog dokaznog postupka, okrivljenik uopće nije u mogućnosti spoznati, jer takvu priliku od suda nije dobio, kako je uopće nastao zaključak o mogućnosti mlt. oštećenica za vjerodostojnim iskazivanjem, je li takav zaključak nastao primjenom metoda i tehnika koje se opisuju u pisanom nalazu i mišljenju vještakinja ili je pak nastao pristupom koji vještakinje opisuju pri usmenom iskazivanju kada takav metodološki put zapravo izričito otklanjaju, kako je sud na temelju tako provedenog dokaznog postupka uopće mogao formirati zaključak o potpuno i pravilno utvrđenom činjeničnom stanju i na temelju istog utvrditi kaznenu odgovornost okrivljenika.

Kada nakon provedenog postupka okrivljenik ostane u takvoj materijalnopravnoj i procesnopravnoj situaciji, tada se ne može govoriti o pravičnom suđenju.

VII. PRIJEDLOG ZA POSTUPANJE POVODOM ŽALBE

Slijedom iznesenoga, obrana predlaže da drugostupanjsko vijeće županijskog suda:

- preinačiti pobijanu presudu te okrivljenika temeljem odredbe čl. 453. t. 3. osloboditi optužbe,
- podredno, ukinuti pobijanu presudu i vratiti predmet na dopunu dokaznog postupka,
- podredno, a vodeći računa da je presuda već jedanput ukinuta u ovom predmetu, predlaže se zakazati raspravu radi provođenja novog psihijatrijsko-psihološkog vještačenja te radi izvođenja dokaza na okolnost utvrđivanja vremena navodnog počinjenja djela opisanog pod točkom II. optužnice te potom odlučiti o krivnju okrivljenika i eventualnoj kaznenoj sankciji.

U Požegi 1. lipnja 2026.

MIRKO TUTIĆ po